

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ

(оглядова довідка за матеріалами преси,
неопублікованими документами та інтернет-ресурсами
за листопад 2013 року)

У столиці та обласних центрах України проходили меморіальні акції, присвячені 80-м роковинам Голодомору 1932–1933 років. Так, з 21 по 22 листопада у Києві українських та зарубіжних науковців, громадських діячів, офіційних представників європейських країн та міжнародних організацій зібрав Міжнародний форум „Народ мій є, народ мій завжди буде!”. У його рамках у сесійній залі Великої конференц-зали Національної академії наук України та у Національному центрі ділового та культурного співробітництва „Український дім” проходив Міжнародний науковий симпозіум „Голодомор 1932–1933 років в Україні: історія і пам’ять”. Програма форуму також включала презентацію виставки „Тоталітаризм у Європі: фашизм, нацизм, комунізм”, підготовлену Платформою європейської пам’яті та сумління, та публічний Урок пам’яті, який відбувся у Національному музеї „Меморіал пам’яті жертв голодоморів в Україні”.

Кульмінаційним заходом форуму стала світова прем’єра опери „Червона земля. Голод” американського композитора українського походження В. Балея у Національній опері України. Участь у постановці опери взяли українські та зарубіжні виконавці.

До жалобних заходів долучився ряд інших вітчизняних театрів. Зокрема, на сцені Київського муніципального академічного театру опери і балету для дітей та юнацтва у виконанні солістів, хору та симфонічного оркестру прозвучав „Реквієм” В. А. Моцарта. У Харківському національному академічному театрі опери та балету імені М. В. Лисенка відбувся концерт, на якому прозвучала кантата „Іоанн Дамаскін” С. Танєєва та інші духовні твори. В Одеському національному академічному театрі опери та балету пройшли концерт-реквієм „Переведіть мене через майдан” та концерт „Дзвони нашої пам’яті”. У Дніпропетровському академічному театрі опери та балету здійснено постановку балету на музику „Реквієму” В. А. Моцарта. У Донецькому національному академічному театрі опери та балету ім. А. Солов’яненка

організовано вечір духовної музики та концерт пам'яті жертв Голодомору. Численні концертні програми відбулися й на інших концертних майданчиках України.

Також було розгорнуто тематичні виставки: мистецьку «В. Франчук. Цикл творів „Розгойдані дзвони пам'яті”» – у Національному музеї літератури України; книжкову „Нестихаючий біль України” – у Національній парламентській бібліотеці України; фотографій, архівних матеріалів „Терновий вінець народу”, яку організували Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник і музей „Православна Україна” Української православної церкви – у виставковій залі Успенського Собору; документальну „Голодомор 1932–1933 років в Україні – геноцид українського народу”, надану для експонування Національним музеєм „Меморіал пам'яті жертв голодоморів в Україні” – у вестибюлі Львівської філармонії та ін.

Тернопіль був місцем експонування виставки плакатів „Страчені голодом: невідомий геноцид українців”, побудованої на основі документів Центрального державного кінофотофоноархіву України ім. Г. С. Пшеничного та галузевого держархіву Служби безпеки України, яка до цього вже побувала у всіх областях України, а також була представлена у Брюсселі, Женеві, Лондоні, Берліні, Мінську і Вашингтоні.

А 167 бібліотек по всій Україні отримали тематичні набори книг, в яких – описи документів, що висвітлюють причини, перебіг і наслідки Голодомору, етнографічний аспект геноциду, свідчення очевидців про страшний голод та про доброчинців, які у 1932–1933 роках допомагали вижити тим, хто голодував. Одна із книг – спеціальне видання Громадського комітету із вшанування пам'яті жертв Голодомору-геноциду. Інші книги було надано Міжнародним благодійним фондом „Україна 3000”, видавництвом „А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА” та Центром досліджень визвольного руху.

З нагоди 70-ї річниці визволення Києва від фашистських загарбників відбулися: X Міжнародний військово-історичний фестиваль „Даєш Київ!” за участю понад тисячі учасників військово-історичних клубів з України та із-за кордону, – в урочищі Ситняки у Деснянському районі столиці, відкриття пам'ятних знаків двічі Героям Радянського Союзу – генералу армії І. Черняхівському та маршалу бронетанкових військ П. Рибалку – на алеї Воїнської Слави у столичному парку Вічної Слави; військово-історична хода та марш-парад військових і духових оркестрів Хрещатиком, святкові концерти – у Національному палаці мистецтв „Україна” та на Майдані Незалежності, відкриття виставки „Війна. Місто. Люди” – у Музеї історії Києва, урочисте вручення державних нагород, відзнак Кабінету Міністрів України та почесних грамот Київської міськдержадміністрації киянам – у Будинку митрополита на території Національного заповідника „Софія Київська” тощо.

9 листопада відзначено День української писемності та мови. Напередодні свята у Києві Президент України В. Ф. Янукович провів зустріч з відомими діячами культури та мистецтва. Пропозиції щодо подальшого розвитку гуманітарного простору країни висловили керівник Національного заслуженого академічного українського народного хору України ім. Г. Г. Верьовки А. Авдієвський, керівник Національного заслуженого академічного ансамблю танцю України ім. Павла Вірського М. Вантух, голова Комітету з Національної премії України імені Тараса Шевченка, поет Б. Олійник, голова Національної спілки художників України В. Чепелик, генеральний директор – художній керівник Національного академічного театру російської драми ім. Лесі України М. Резникович, художній керівник Національної опери України М. Скорик та народна артистка України Н. Сумська. Митці також поділилися думками щодо розв'язання проблем у культурі.

Також у Києві було організовано: урочистий захід, на якому із привітанням від Президента України виступив перший заступник Міністра культури України Т. Г. Кохан, – у приміщенні Національного музею літератури України; Всеукраїнську наукову конференцію „Українська писемність та мова у манускриптах і друкарстві” – у Музеї книги та друкарства України; літературно-мистецький вечір „Мову, як матір, любіть!” – у Будинку вчителя; книжкову виставку у Національній парламентській бібліотеці України.

Різноманітні заходи відбулися в регіонах. Зокрема, 9 листопада у Житомирській області цьогоріч стартував XIV Міжнародний конкурс знавців української мови імені Петра Яцика, а у Червоній залі Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича відбулася урочиста Академія. 13 листопада свято української писемності та мови пройшло у приміщенні Кримської республіканської установи „Універсальна наукова бібліотека ім. І. Я. Франка”. А фахівці Хмельницької обласної бібліотеки для дітей імені Т. Г. Шевченка провели свято рідної мови „Нашадкам мову передай, як скарб”. У Чернігові студенти національного педагогічного університету ім. Т. Шевченка, учні педагогічного ліцею, співробітники бібліотеки ім. М. Коцюбинського та прихильники рідної мови декламували вірші Т. Шевченка та інших поетів, а також переглянули фільм „За рідну мову”. Бібліотека організувала книжкову виставку „Мово прекрасна моя, не мовчи”. А у Дніпропетровській обласній універсальній науковій бібліотеці імені Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія та у Полтаві проведено тематичні круглі столи.

Триває підготовка заходів до відзначення у 2014 році 200-річчя від дня народження Т. Шевченка. Так, у листопаді завершився конкурс на кращі неігрові кінопроекти, присвячені життю і творчості поета і художника, який проводило Державне агентство України з питань кіно. У пітчінгу (презентація

кінопроекту з метою залучення інвесторів, готових фінансувати цей проект) переміг проект режисера С. Проскурні „Тарас Шевченко. Ідентифікація”. Стрічка конкурувала з іще 12 документальними проектами режисерів О. Павлюченкова, Т. Ткаченка, К. Коновалова, О. Жовни, І. Рудіної, В. Шестопалової, Н. Коростякової, Д. Ломачука.

Майбутньому ювілею Т. Шевченка також присвячувалися: обласний фестиваль народної творчості – у Черкасах; творчі звіти мистецьких колективів Галицького району та аматорських колективів і майстрів народного мистецтва Рогатинського району – в Івано-Франківську; обласний фестиваль мистецтв „З Кобзарем у серці” – у Волинській області; прем’єра відновленої вистави „Назар Стодоля” – у Сумському обласному академічному театрі драми та музичної комедії ім. М. С. Щепкіна; урочисте відкриття гранітної напівфігури Т. Шевченка, яку виготовив скульптор М. Посполітак, – у Гадячі Полтавської області (подія відбулася у рамках святкування 350-річчя проголошення міста гетьманською столицею); видання дитячого „Кобзаря” Т. Шевченка, ілюстрованого малюнками вихованців художніх шкіл та студій образотворчого мистецтва, – у черкаському видавництві „Брама-Україна”; літературно-мистецький вечір „На струнах Кобзарєвої душі” у рамках культурно-мистецької акції „Буковинський вінок Кобзарєві” – у Чернівцях; презентація мультимедійного арт-проекту заслуженого художника України К. Шевердіна – ескізи логотипів, на яких Т. Шевченко зображений у ранньому і зрілому віці, – у Луганській обласній універсальній науковій бібліотеці ім. М. Горького; захід „Літературна вітальня”, під час якого представники національних меншин області читали твори поета вісьмома мовами, – у дніпропетровському музеї „Літературне Придніпров’я”.

До 175-річчя від дня народження українського письменника І. Нечуя-Левицького 20 листопада у Києві, у приміщенні Національного музею літератури України, відбувся літературний вечір. У Національному академічному драматичному театрі ім. І. Франка 27 листопада вже у 125-те було показано одну з найпопулярніших і найаншлаговіших вистав репертуару – „Кайдашеву сім’ю”. А Національна парламентська бібліотека України до зазначеної дати підготувала книжкову виставку „Знавець душі народної”.

До 150-річчя від дня народження видатної української письменниці та громадсько-культурної діячки О. Кобилянської у Києві у приміщенні Національного музею літератури України 21 листопада було організовано літературний вечір, а у Національній парламентській бібліотеці України – виставку

„О. Ю. Кобилянська (1863–1942): до 150-річчя від дня народження української письменниці, громадсько-культурної діячки”.

Також з нагоди ювілею у Чернівцях відбулися: міжнародна наукова конференція „Ольга Кобилянська в культурному просторі *fin de siècle*”, учасниками якої були понад 120 науковців з України та із-за кордону; показ вистави „Ілюзія вальсу” за творами письменниці, мистецький вечір „Моя Ольга Кобилянська”. А у Чернівецькому обласному художньому музеї було розгорнуто виставку „Золотої нитки не згубить...”. Окрім художніх творів живопису, графіки та скульптури ХХ–ХХІ ст. експозицію вагомо доповнювали фотографії, ілюстративний матеріал, українські часописи й книги кінця ХІХ ст. – початку ХХ ст., які давали уявлення, наскільки великими авторитетом і повагою користувалась О. Кобилянська серед своїх сучасників не лише на Буковині, а й за кордоном. Багато матеріалів для експонування та вшанування пам’яті письменниці надав заслужений майстер народної творчості, колекціонер І. Снігур, а сучасні видання творів О. Кобилянської були представлені з фонду Чернівецької обласної наукової бібліотеки ім. М. Івасюка та з приватних збірок краян.

26 листопада було вручено міжнародну премію ім. О. Кобилянської. Її лауреатами стали художниця М. Рибачук із Чернівців, письменник і сценарист В. Довгий, викладач мовознавства Львівського національного університету Н. Черкес та мер румунського міста Гура-Гомурулуй М. Урсачук.

Літературну премію ім. Григорія Кочура, яка присуджується щорічно Міністерством культури України за визначні здобутки в галузі поетичного художнього перекладу та перекладознавства, отримали О. Криштальська з Луцька за антологію іспанської та латиноамериканської лірики ХVІ–ХХ століть „Пульсуючі струни” та Р. Гамада зі Львова за серію видань „Скарби Сходу” (переклад з перської мови). Вручення премії відбулося у Національному музеї літератури України.

У Сімферополі та Алушті Автономної Республіки Крим з ініціативи Республіканського комітету АР Крим з інформації проведено перший кримський книжковий форум. У ньому взяли участь понад 30 провідних видавництв України та Росії, представники книготорговельних організацій, бібліотек, вищих навчальних закладів. У рамках заходу відбулися книжкова виставка-ярмарок, конференції, зустрічі з письменниками.

На відзначення 1115-ї річниці заснування м. Галича Івано-Франківської області в Національному заповіднику „Давній Галич” проведено Міжнародну наукову конференцію „Галич і Галицька земля в державотворчих процесах України”.

26 листопада у Києві за участю керівників 18 основних конфесій і релігійних організацій пройшло засідання Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій. На ньому з доповіддю „Сучасний стан державно-

конфесійних відносин в Україні”, зокрема, виступив міністр культури України Л. М. Новохатько.

13 листопада у приміщенні Міністерства культури України міністр Л. М. Новохатько зустрівся з керівниками національних творчих спілок. Темою розмови стало питання оптимізації кількості премій у галузі культури і мистецтва. Після тривалої конструктивної дискусії поставлене міністром на голосування питання щодо заснування однієї щорічної „Всеукраїнської премії в галузі культури і мистецтва” було одностайно підтримано керівниками національних творчих спілок. А 19 листопада міністр Л. М. Новохатько провів у приміщенні Укрінформу прес-конференцію на тему: „Як зберегти всі премії в галузі культури, збільшивши їх вп'ятеро”.

28 листопада відбулося чергове засідання колегії Міністерства культури України. Його учасники заслухали й обговорили наступні питання: „Про результати аудиту ефективності планування та використання коштів Державного бюджету України, отриманих Міністерством культури України, на прикладі розробки у сфері розвитку культури у 2011–2012 рр. та першому півріччі 2013 року, проведеного Рахунковою палатою України”; „Про придбання у 2013 році творів музичного мистецтва на умовах державного замовлення”; „Про придбання у 2013 році творів драматичного мистецтва на умовах державного замовлення”; „Про затвердження переліків творів образотворчого мистецтва, рекомендованих до закупівлі на умовах державного замовлення у 2013 році”.

ТЕАТРАЛЬНО-КОНЦЕРТНЕ ЖИТТЯ. З 12 по 17 листопада у столиці тривав I Міжнародний музичний конкурс-фестиваль Sberbank debut, спеціальним партнером якого став Фонд Віктора Пінчука. У ньому змагалися 15 юних піаністів віком до 13 років з України та ряду зарубіжних країн. За підсумками фестивалю-конкурсу було названо 5 лауреатів, серед яких і українець М. Бурзаниця, а ще 10 учасників стали дипломантами.

У Сімферополі Автономної Республіки Крим з 17 по 24 листопада проходив IX Міжнародний конкурс молодих піаністів ім. А. Караманова. Дипломи лауреатів отримали, зокрема, українські учасники: Д. Кравець, А. Гаєнко, М. Народицька, Є. Смірнов та М. Пушкарьов з Києва, Н. Соколенко і О. Тоткалова з Херсона, Є. Гарбузова із Сімферополя, Є. Крутова із Севастополя та У. Пінаєва з м. Костянтинівки Донецької області.

У Львові 3 листопада завершився I Міжнародний конкурс скрипалів О. Криси. Музичне змагання тривало з 24 жовтня, зібравши 18 учасників віком від 16 до 28 років. З них двоє стали володарями першої премії та двоє – другої премії. Третє місце і Гран-прі не присуджувалися.

1-3 листопада у Луцьку відбувся Міжнародний конкурс юних бандуристів „Волинський кобзарик”. Урочисте відкриття конкурсу вперше розпочалося фестивалем „Кобзарська родина”, який зібрав 15 талановитих родин бандуристів. 2 листопада відбувалися конкурсні прослуховування у трьох номінаціях: „бандуристи-інструменталісти”, „бандуристи-співаки” та „бандуристи-аматори”. Загалом кількість учасників склала понад 100 осіб, які прибули до Луцька з різних областей України та з Російської Федерації. Гостями заходу були: капела бандуристів „Кобзарський передзвін” (м. Тернопіль), ансамбль бандуристів „Шпилясті кобзарі” (м. Київ), заслужені артисти України С. Мирвода та Д. Губ’як, фіналіст проекту „Україна має талант” Я. Джусь (м. Київ), тріо бандуристок Львівської національної музичної академії імені Миколи Лисенка, дует „Собор” (м. Кам’янець-Подільський Хмельницької області).

3 листопада в Одеській обласній філармонії церемонією нагородження переможців і гала-концертом за участю Духового оркестру Одеського муніципального театру духової музики імені народного артиста України О. Саліка завершився I Міжнародний конкурс молодих виконавців „Золотий саксофон Одеси”. У творчому змаганні, яке проходило з 31 жовтня, взяли участь 60 музикантів з 11 країн. У репертуарі виконавців звучали твори А. Крепена, Р. Маріно, Л. Колодуба, В. Рунчака, З. Ковпака та інших. Одним з лауреатів конкурсу стала А. Федоренко з Дніпропетровська. Вона отримала диплом II ступеня і право участі у конкурсі саксофоністів у Москві.

З 21 по 23 листопада в Одесі проходив VI Міжнародний фестиваль камерної музики „Одеські діалоги” за участю професійних виконавців з України та зарубіжжя. У програмі фестивалю було представлено класичну, сучасну, зарубіжну та вітчизняну музику. Слухачі мали можливість отримати уяву про різні тенденції у світовому виконавському мистецтві й співставити особливості різних виконавських шкіл.

До 9 листопада у Львові продовжував свою роботу XIII Міжнародний фестиваль оперного мистецтва ім. С. Крушельницької. Цього року він був присвячений 200-річчю від дня народження італійського композитора Дж. Верді. До участі у фестивалі, який тривав з 12 жовтня, було запрошено солістів з провідних зарубіжних оперних театрів.

Дніпропетровська консерваторія ім. М. Глінки з 11 по 14 листопада була місцем проведення IX Міжнародний музичний фестиваль „Музика без кордонів”. Свої таланти на ньому продемонстрували піаністи з України і Росії.

15 листопада у Харкові було урочисто відкрито Міжнародний музичний фестиваль виконавського мистецтва „Музика – наш спільний дім”, який проходив під знаком святкування 20-річчя з часу заснування фестивалю та 70-

річчя Харківської середньої спеціалізованої музичної школи-інтернату. На сценах великого і малого залів школи виступали як нинішні вихованці закладу, багато з яких вже є лауреатами всеукраїнських та міжнародних конкурсів, так і відомі музиканти з різних країн світу, які навчалися в ній у минулому. Подарунком до 70-річчя Харківської середньої спеціалізованої дитячої музичної школи-інтернату стало вручення її учням та учителям фортепіано всесвітньовідомої фірми „Steinway&Sons”, яке відбулося в рамках благодійної акції Президентського фонду Л. Кучми „Україна”.

3 листопада виповнилося 100 років з часу заснування Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Відзначення знаменної дати тривало упродовж усього року. Зокрема, у листопаді продовжував свою роботу Міжнародний музичний гранд-фестиваль „Vivat, academia”, який проходив з 20 вересня. До участі у фестивалі були залучені випускники і педагоги Академії, зірки української і світової музичної культури, серед яких: Д. Мацуєв, В. Руденко, Т. Штонда, Л. Монастирська, А. Швачка, Д. Ткаченко, О. Гринюк, Б. Півненко, провідні музиканти зарубіжних країн, такі мистецькі колективи, як Національний ансамбль солістів „Київська камерата”, Національний камерний ансамбль „Київські солісти”, Національний заслужений академічний український народний хор України імені Г. Г. Верьовки.

Також 100-річчю Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського (НМАУ) цього року був присвячений XI Відкритий дитячий музичний конкурс „Пам'яті Чайковського”, який проходив у м. Кам'янці Черкаської області. Із перших років існування конкурсом опікується Кам'янська адміністрація районної та міської рад. До його проведення кілька разів долучалося Міністерство культури України. Підтримку конкурсу вже кілька років надавала Артфундація „Наше”, започаткована українською художницею З. Ліхачовою. Цього року до меценатів приєдналася також фірма ACROPOLIS, яка виготовляє музичні інструменти. Її регіональний директор І. Шевченко вручив організаторам заходу скрипку, яка зберігатиметься в Кам'янському історичному музеї. На цьому інструменті гратимуть лауреати конкурсу, він звучатиме на різних музичних вечорах у Кам'янці. Диплом „Надія”, який вручається наймолодшому конкурсантові, цього року отримали п'ятирічна скрипалька Х. Тараскіна з Канева та семирічна піаністка А. Несвячена зі Шполи Черкаської області. Серед юних скрипалів дві перші премії отримали Є. Зубенко з Макіївки та Я. Яровенко з Горлівки (Донецька обл.), а у номінації „Фортепіано” кращим став Н. Падалець із Білої Церкви (Київська обл.), він нагороджений також дипломами за краще виконання музики П. Чайковського. Всього на конкурс прибув 51 юний музикант із 27 шкіл України.

Кульмінацією відзначення ювілею стали урочисті заходи: Божественна літургія „Національній музичній академії України ім. П. І. Чайковського 100 років”, презентація видання „ Національній музичній академії України ім. П. І. Чайковського 100 років”, презентація кінофільму „Дух високої ноти” про історію закладу, міжнародна науково-практична конференція „Академія на межі століть”, концерт „Зірки оперної сцени – рідній Alma Mater”, вечір і святковий концерт у Національній опері України.

8 листопада у приміщенні Міністерства культури України кращим працівникам Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського було вручено державні нагороди. Згідно з Указом Президента України за вагомий особистий внесок у розвиток національної культури, збереження традицій вітчизняного музичного мистецтва, багаторічну плідну творчу діяльність та з нагоди 100-річчя заснування Академії відзначені: В. Рожок – доктор мистецтвознавства, професор, народний артист України, член-кореспондент Національної академії мистецтв України, ректор Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського; С. Баштан – професор кафедри бандури, народний артист України; Р. Майборода – доцент кафедри сольного співу, народний артист УРСР; М. Губаренко – завідувач кафедри зарубіжної музики, заслужений діяч мистецтв; А. Гаврилець – декан історико-теоретичного, композиторського факультетів; В. Козлов – професор кафедри спеціального фортепіано № 2, заслужений артист України; Л. Гриньків – в. о. доцента кафедри бандури; Т. Гуменюк – проректор з навчальної роботи, доктор філософських наук, професор; Р. Вовк – завідувач кафедри дерев’яних духових інструментів, кандидат мистецтвознавства, доцент; М. Копиця – професор кафедри історії української музики та народної творчості, доктор мистецтвознавства; О. Ліфоренко – в. о. професора кафедри спеціального фортепіано № 2, доцент.

У Національній філармонії України відбулися: святкові концерти, присвячені 95-й річниці Національного заслуженого академічного симфонічного оркестру України та Національної заслуженої капели бандуристів України ім. Г. І. Майбороди; до 50-річчя створення Київського камерного оркестру; „Кнопочки, кнопочки...” до 60-річчя від дня народження і 40-річчя творчої діяльності н. а. України С. Грінченка та інші заходи.

Також у Києві проведено творчі вечори: „Останній із могікан” до 60-річчя від дня народження народного артиста України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Т. Петриненка – у Національному академічному драматичному театрі ім. І. Франка; з нагоди 60-річчя від дня народження і 40-річчя творчої діяльності народного артиста України Л. Задніпровського – у Національному академічному драматичному театрі ім. І. Франка та народного артиста України, композитора О. Злотника „Родина –

це вся Україна” – у Центрі культури і мистецтв МВС України. А у столичному Палаці спорту з аншлагом пройшло гранд-шоу народного артиста України, ректора Київського національного університету культури і мистецтв М. Поплавського „Приречений на любов”.

Упродовж п’яти днів харків’яни приймали III Міжнародний театральний фестиваль малих форм „Театронік”. Його програма передбачала не тільки перегляд вистав, а й виставку плаката Міжнародного театральнo-дизайнерського фестивалю „Живи”, численні творчі зустрічі.

Вистави семи режисерів з різних театрів України увійшли до програми XI Всеукраїнського фестивалю молоді режисури „Тернопільські театральні вечори. Дебют”, який проходив з 18 по 22 листопада на сцені Тернопільського академічного обласного українського драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка. За підсумками перегляду нагороджено: у номінації „За режисуру 1-го ступеня” – режисера Національного академічного українського драматичного театру ім. М. Заньковецької (Львів) Б. Ревкевича за виставу „Катерина” за однойменною поемою Т. Шевченка (цю ж виставу визнано кращою у номінаціях „За акторський ансамбль”, „За сценографію” та „За музичне вирішення”); у номінації „За головну жіночу роль” – заслужену артистку України М. Томм за роль Едіт Піаф у виставі „Бог є любов” Полтавського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. М. Гоголя; у номінації „За пластичне вирішення” – С. Мельник, а „За режисуру 2-го ступеня” – В. Шевченка у цій же виставі; у номінації „Мистецька надія” – Ю. Кшишовську за роль Сніжани, а „За головну чоловічу роль” – О. Латишева за роль Наркома у виставі „Втеча від реальності” Т. Іващенко Львівського академічного обласного музично-драматичного театру ім. Ю. Дрогобича; у номінації „За честь, достоїнство і вірність професії” – заслужену артистку України Г. Чайковську (вистава „Стрибок у постіль” Хмельницького обласного академічного музично-драматичного театру ім. М. Старицького). Крім того, поза програмою фестивалю у номінації „Мистецька надія” перемогла постановка „Пристань розбитих кораблів” В. Шевчука студентів кафедри театрального мистецтва Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка.

У Сумах походив II Всеукраїнський театральний фестиваль „Чехов-фест”. Фестиваль розпочався на Театральній площі міста перфомансом „Відтвори ти Листопад”, під час якого, зокрема, глядачі переглянули постановку театру танцю „Артес”. В обласному академічному театрі драми та музичної комедії ім. М. С. Щепкіна і Сумському театрі юного глядача відбулися вистави: „Три сестри” за твором А. Чехова Київського академічного театру драми і комедії на Лівому березі Дніпра; „Амнезія, або Маленькі подружні злочини” за Е.-Е. Шміттом Львівського академічного театру ім. Леся Курбаса; „Про кохання” за творами А. Чехова Сумського театру юного глядача;

„Чайка” за твором А. Чехова Харківського центру сучасного мистецтва „Нова сцена”; „Чумаки” за І. Карпенко-Карим Сумського академічного театру драми та музичної комедії ім. М. С. Щепкіна; „Маскарад” за М. Лермонтовим Луганського обласного російського драматичного театру.

1 листопада в Києві розпочався I Фестиваль міст України „Млин”, мета проведення якого – ознайомлення жителів і гостей Києва з творчістю кращих театральних колективів України. Першим регіоном, який було представлено на фестивалі, став Львів. Так, Львівський театр ім. Л. Курбаса привіз „Лісову пісню” Лесі Українки, Національний академічний український драматичний театр ім. М. Заньковецької – „Вишневий сад” А. Чехова, „Три любові” А. Дункан та І. Шнейдера, народний драматичний театр „Ми” – „Серенаду” С. Мрожека, театральний колектив під керуванням В. Кучинського – „Так казав Заратустра” за п’єсою Кліма „Геть від Заратустри” за мотивами твору Ф. Ніцше, „Формула екстази” за поетичними творами Б.-І. Антонича.

Театри Києва запросили на прем’єри вистав: Національна опера України – „Казка про царя Салтана” М. Римського-Корсакова; Національний академічний драматичний ім. І. Франка – „Скляний звіринець” за п’єсою Т. Вільямса, „Дами і гусари” за однойменною п’єсою О. Фредро; Національний академічний російської драми ім. Лесі Українки – „Жінка і чиновник” за однойменною п’єсою А. Ніколаї; Академічний юного глядача на Липках – „Шиндай” за однойменною п’єсою І. Афанасьєва; Академічна майстерня театального мистецтва „Сузір’я” – „Свідоцтво про життя” за однойменною книгою спогадів народної артистки України А. Роговцевої, „Прекрасний звір у серці” за мотивами поезії М. Вінграновського.

Спільний творчий проект – прем’єру вистави для дорослих „Пори року. Кохання, як воно є” О. Родіна – представили у столиці Київський муніципальний театр опери і балету для дітей та юнацтва та „Київ модерн-балет”.

У театрах України відбулися прем’єри вистав: у Тернопільському академічному обласному українському драматичному ім. Т. Г. Шевченка – оперети „Шаріка, або Кохання січового стрільця” Я. Барнича; у Дніпропетровському академічному російської драми ім. М. Горького – „Нунча в стилі Flame” за мотивами циклу оповідань М. Горького „Сказки об Італії”; у Кримському академічному російському драматичному ім. М. Горького – „Любовна пастка” за п’єсою О. Коровкіна.

З 17 листопада у столиці в Центральному будинку офіцерів Збройних Сил України проходили гастролі Київського обласного музично-драматичного театру ім. П. Саксаганського, присвячені ювілейному, 80-му сезону. Увазі глядачів було представлено вистави за творами українських і зарубіжних класиків. Зокрема, вони побачили постановку „Ханума” за п’єсою А. Цагарелі,

комедії „Шалене весілля” за п’єсою Р. Ходдона, „За двома зайцями” М. Старицького та „Сватання на Гончарівці” Г. Квітки-Основ’яненка.

З нагоди 140-ї річниці від дня народження російського композитора С. Рахманінова у Волинській обласній філармонії відбулися: творча зустріч із заслуженою артисткою України Е. Чуприк (м. Львів), Концерт за участю Симфонічного оркестру Тернопільської філармонії; показ документального фільму британського режисера Т. Палмера „Жнива печалі”, створеного за матеріалами спогадів С. Рахманінова, де прозвучали найвідоміші твори видатного композитора.

Серію заходів до 75-річчя від дня народження народного артиста України, композитора М. Скорика у містах України продовжили його авторські концерти, що відбулися 6 і 8 листопада в Одеській обласній філармонії. Прозвучали твори з репертуару Національного одеського філармонічного оркестру, що охоплюють період 1960-2000 рр.

У Чернівецькому національному університеті імені Ю. Федьковича пройшла Міжнародна науково-практична конференція „Музична культура й освіта Буковини у європейському вимірі”, присвячена 80-річчю з дня народження засновника кафедри музики, професора, народного артиста України А. Кушніренка (1933 – 2013).

15 листопада відзначено 95-річчя з дня заснування Дніпропетровського академічного українського музично-драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка. З цієї нагоди відбулися урочистості з врученням нагород артистам та технічним працівникам театру. Головною подією вечора стала прем’єра історичної драми „Шалене кохання гетьмана” В. Веретенникова.

Представники органів місцевого самоврядування, керівники Вінницької, Житомирської, Івано-Франківської, Тернопільської, Черкаської та Чернівецької обласних філармоній, обласних музеїв, бібліотек, Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, хмельницьких академічних обласних музично-драматичного театру імені М. П. Старицького та театру ляльок, Хмельницького музичного училища ім. В. І. Заремби привітали колектив Хмельницької обласної філармонії 75-річчям з дня її заснування.

До 80-річчя з дня заснування та за високий професійний рівень, творчі здобутки статус академічного здобув Ніжинський український драматичний театр ім. М. Коцюбинського у Чернігівській області.

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО. До 24 листопада в Культурно-мистецькому та музейному комплексі „Мистецький арсенал” проходив VIII Форум сучасного мистецтва Art Kyiv Contemporary. Цього разу формат заходу був змінений та передбачав відкрити дискусію між різними мистецькими інституціями – музеями, галереями, художніми центрами, а також незалежними

кураторами та авторами. Важливою частиною програми була презентація 30 художніх проєктів, в яких взяли участь 250 українських художників. Серед них – роботи молодих художників, а також знаних майстрів – А. Савадова, А. Криволапа, Т. Сильваші та О. Ройтбурда. Паралельно з основною експозицією арт-форуму працював інноваційний освітній проєкт „Арсенал ідей” для дітей і підлітків з майстер-класами, індивідуальними та груповими заняттями. А у Всесвітній день філософії, що відзначався 21 листопада, відбулася низка філософських подій і дискусій, участь в яких взяла українська інтелігенція.

У Львівському палаці мистецтв упродовж місяця тривав XVII Міжнародний осінній салон „Високий Замок-2013”. Свої твори подали 250 митців з різних областей України та зарубіжних країн. Для участі в експозиції було відібрано близько 300 творів, серед яких – живопис, графіка, дрібна скульптура, кераміка, ткані вироби. На трьох поверхах Палацу мистецтв можна було оглянути і твори сучасних художників, і виставку українського плаката, і ретроспективні роботи засновника львівської живописної школи Р. Сельського (1903–1990), 110-річчя від дня народження якого відзначали цього річ.

Упродовж листопада у Києві експонувалися виставки: у Центральному будинку художника – живопису, графіки і скульптури до 100-ліття від дня народження київського художника К. Кохана (1913–2007), робіт членів Одеської обласної організації Національної спілки художників України до її 75-річчя; у виставковому залі Національної академії мистецтв України – картин В. Кабаченка „Степовими саргіchos”, висунутих на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка; у Національному музеї українського народного декоративного мистецтва України – робіт галицького ювеліра-каменеріза, повного кавалера орденів меморіального фонду К. Фаберже О. Мірошнікова; у Центрі сучасного мистецтва „Совіарт” – претендента на Національну премію України імені Тараса Шевченка А. Федірка „Супрематична Україна”; у музеї „Духовні скарби України” – вишивки заслуженого художника України О. Теліженко; у Київському національному музеї російського мистецтва – робіт заслуженого художника України О. Миловзорова „Шляхи” до 75-річчя від дня народження; у Музеї видатних діячів української культури – Лесі Українки, М. Лисенка, П. Саксаганського та М. Старицького – робіт Т. Павлик „Вибране. Акварель”.

6 листопада у приміщенні Національної спілки майстрів народного мистецтва України відбулося урочисте відкриття Всеукраїнської виставки – конкурсу народного мистецтва на кращий твір року. Мета виставки – виявити і відзначити кращих майстрів в кожному виді традиційного народного мистецтва, сприяти розвитку і популяризації їх творчості. У конкурсі взяли

участь майстри народного мистецтва із багатьох регіонів України – АР Крим, Вінниччини, Волині, Дніпропетровщини, Донеччини, Закарпаття, Запоріжжя, Івано-Франківщини, Київщини, Луганщини, Львівщини, Миколаївщини, Полтавщини, Сумщини, Тернопільщини, Харківщини, Черкащини, Чернігівщини.

У столичному „PinchukArtCentre” розгорнуто виставку „Є воля – є шанс”, приурочену до 10-річчя фонду О. Пінчук „АнтиСНІД”. Назву виставці дала робота англійського художника Д. Хьорста „Є воля – є шанс”. Крім творів Д. Хьорста до експозиції увійшли роботи ще 5-ти митців, кожний з яких у своєму житті або мистецтві зіштовхувався з проблемою СНІДу: Ай Вейвєя, Н. Голдін, Ф. Гонзалеса-Торреса, С. Браткова та І. Чичкана. Також у „PinchukArtCentre” можна було побачити роботи двадцяти номінантів на премію „ПінчукАртЦентр – 2013”.

Майстерня графічного дизайну Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури з нагоди свого 25-річчя підготувала виставку, на якій експонувалися роботи студентів 1-5 курсів академії, що представляли багатоманітність української новітньої дизайнерської школи.

Відкриттям виставки робіт 25 найпопулярніших вітчизняних митців у столичному Мистецькому центрі „Шоколадний будинок” відзначила своє 25-річчя перша приватна галерея в Києві – „Триптих”.

У галереї мистецтв Національного університету „Києво-Могилянська академія” відбувся вечір пам’яті українського художника-монументаліста, живописця, графіка, заслуженого діяча мистецтв УРСР, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка (посмертно) І.-В. Задорожного (1921-1988).

У містах України було розгорнуто виставки: в Одесі – робіт членів обласної організації Національної спілки фотохудожників України „Осінній салон”, творів І. Гусєва „Платформа вічності”; у Дніпропетровську – картин А. Орльонова „Україна славетна”; у Сімферополі – робіт П. Якубука до 70-річчя від дня його народження; у Чернівцях – вишивки Г. Дженикай „Барвисте перевесло”, творів Х. Бик „Мовою пензля”, живопису М. Рибачук „...Далеке та близьке...”, робіт Я. Гніздовського до 70-річчя з дня його народження; у Рівному – авторських рукотворних книг, виконаних у різноманітних техніках, О. Медведєвої; у Херсоні – робіт відомих живописців-краян „Твори на пам’ять”; у Хмельницькому – робіт заслуженого майстра народної творчості Н. Головачук „Вишиті мрії”.

У Музеї мистецтв Прикарпаття в Івано-Франківську експонувалася виставка картин майстра народного декоративного розпису, лауреата Всеукраїнської премії імені Катерини Білокур, обласної премії ім. Ярослава Лукавецького, заслуженого майстра народної творчості П. Хоми, присвячена її

80-літтю. Із 70 полотен, що зберігаються у музейних фондах, на огляд було виставлено 27. З нагоди дня народження П. Хомі вручено медаль „За заслуги перед Прикарпаттям”.

У листопаді було урочисто відкрито: погруддя оперній співачці, педагогу, уродженці Тернопільщини С. Крушельницькій (1872-1952) – у м. Заліщики Тернопільської області; **пам’ятники:** герою сатиричних романів І. Ільфа і Є. Петрова „12 стільців” і „Золоте теля” Остапу Бендеру (скульптор – Е. Гурбанов) – у м. Кременчуці Полтавської області; героєві фільму „Весна на Зарічній вулиці”, сталевару Саші Савченку (автор – художник і реставратор Т. Акобян) – у Запоріжжі; **пам’ятні знаки:** жертвам політичних репресій, воєн і депортацій етнічних українців з території Холмщини, Підляшшя, Надсяння, Лемківщини і Західної Бойківщини – у Луцьку; українському купцю (вихідець із Самбірського району), солдату, який своїм героїчним вчинком посприяв зняттю облоги Відня османськими військами у 1683 році Ю.-Ф. Кульчицькому – у Львові; **меморіальні дошки:** на честь рятівників невинних під час Волинської трагедії – у Рівному; голові виконкому Запорізької міської ради у 1974–1987 роках, почесному громадянину міста В. Яланському – у Запоріжжі; російському прозаїку, поету, авторові популярних лірико-сатиричних віршованих фейлетонів Саші Чорному (О. Глікберг) – у Житомирі; етнічному німецькому письменнику Г. Генке – у Новограді-Волинському Житомирської області.

У с. Каролино-Бугаз Овідіопольського району Одеської області 17 листопада завершився I Всеукраїнський живописний пленер імені народного художника СРСР М. Божія. Організувало захід одеське відділення Національної спілки художників України. Участь у пленері взяли 40 художників з усіх регіонів України, а також із-за кордону.

У Національному художньому музеї України відбулося підбиття підсумків і вручення нагород переможцям II Мистецтвознавчого конкурсу для молодих арт-критиків, який з 20 серпня проводив приватний культурний фонд „Стедлі Арт Фундація”. Свої думки на тему „Мистецтво сучасне vs традиційне” написали 28 конкурсантів. Експерти фонду відібрали 10 найкращих робіт, які оцінювали арт-критики О. Балашова і К. Стукалова, директор фондації „Центр сучасного мистецтва” К. Ботанова, філософ В. Єрмоленко, журналіст, постійний автор газети „Україна Молода”, координатор мистецтвознавчого конкурсу

В. Клименко, колекціонер Б. Гриньов і завідувач відділу мистецтва ХХ – початку ХХІ століття Національного художнього музею України О. Баршинова. Так, першість виборола юрист К. Бусол за роботу „Мистецтво сучасне vs традиційне”. Вона отримала у подарунок від Посольства Італії триденну поїздку на Венеціанське бієнале. Друге місце отримала культуролог, працівник НХМУ та „ПінчукАртЦентру” Н. Шостак з есе „Мистецтво

класичне/мистецтво сучасне: рівень (не)розуміння”. А третє місце здобули студентка факультету психології Київського національного університету ім. Т. Шевченка В. Лазаренко за „Музей сьогодні vs музей позавчора. Репрезентуючи мистецтво” та журналіст А. Боборикін за роботу „Варваров нет у ворот”.

КІНОМИСТЕЦТВО. У столичному Будинку кіно з 25 по 29 листопада проходив XVIII Міжнародний фестиваль студентських фільмів „Пролог”. У фестивалі взяли участь творчі навчальні заклади з України та зарубіжних країн. Ініціатор фестивалю – Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. Кінофестиваль „Пролог” спрямований на підтримку і розвиток кіномистецтва та покликаний забезпечувати обмін досвідом між кіношколами різних країн світу. У рамках кінофестивалю учасники представляли свої творчі програми, найкращі студентські кінороботи, також пройшли засідання керівників делегацій та ряд круглих столів.

З 5 по 21 листопада в м. Чернівцях та Чернівецькій області тривав X Міжнародний мандрівний фестиваль документального кіно з прав людини „Docudays. Ua”. У його рамках на різних майданчиках міста відбулися: показ фільму-відкриття „Доволі! До волі”; фільм „Сери та сеньйори” та добірка фільмів української документалістики „Прощавай, кіно”, презентація фільму Ігоря Чайки „Губін”; показ кіноальманаху „Поза Євро”, презентація проекту „Українські. Молоді. Відверті”; покази фільму „Ромська мрія” до Міжнародного дня толерантності та фільму „Сери та сеньйори”, презентація проекту „Реформування ювенальної юстиції в Україні” тощо.

З 18 листопада X Міжнародний мандрівний фестиваль документального кіно з прав людини „Docudays. Ua” проходив на Сумщині. Він представив великий доробок українських авторів: загалом для перегляду було відібрано стрічки не лише останнього, 10-го фестивалю, а й попередніх. Це – „Правосуддя Сергія”, „Килимок”, „Очевидець” та інші. У рамках фестивалю також відбувся семінар для модераторів показу; були спеціальні покази для етнічних груп, проведено майстер-класи для студентів і педагогів. Уперше цього року фестиваль завітав і у виправні заклади області.

У Лубнах Полтавської області відбулися заходи до 90-річчя з дня народження видатного українського та вірменського кінорежисера С. Параджанова, яке виповниться у січні 2014 року. Зокрема, в районному Будинку культури було презентовано присвячену С. Параджанову пересувну фотовиставку „Сергій Параджанов. Дотик”. 67 великоформатних світлин, здебільшого ще не знайомих сучасному глядачеві, створили в різні періоди життя і творчості С. Параджанова відомі кінооператори, режисери, фотографи

України, Коста-Рики, Франції. Потім фотовиставку було представлено у Дніпропетровському Будинку мистецтв.

МУЗЕЙНА СПРАВА. ОХОРОНА ПАМ'ЯТОК. 5–6 листопада у Національному заповіднику „Софія Київська” під патронатом Національної комісії у справах ЮНЕСКО відбулася міжнародна науково-практична конференція, присвячена збереженню культурної спадщини в умовах жорсткого урбаністичного тиску. Організатор конференції – Національний заповідник „Софія Київська”. Співорганізаторами заходу виступили Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник та благодійна організація „Благодійний фонд Свята Софія”. Актуальність проведення зазначеного наукового форуму була викликана, перш за все, проблемою необхідності збереження об'єктів всесвітньої спадщини Києва – Софійського собору, Кирилівської та Андріївської церков та Свято-Успенської Києво-Печерської лаври, розташованих в історичному центрі мегаполісу, на території, що потерпає від зсувів та інших негативних природних факторів, які під дією техногенних впливів набувають катастрофічного характеру. Участь у конференції взяли спеціалісти Російської Федерації, Казахстану, Ірландії, Японії, а також України та інших країн, які мають практичний досвід вирішення зазначених проблем.

У столичних музеях експонувалися виставки: У Національному заповіднику „Софія Київська” – мистецьких творів і архівних документів з 10 українських музеїв та приватних колекцій, які об'єднало ім'я А. Прахова – вченого, мистецтвознавця, археолога, який жив у Києві з 1884-го по 1896 рік, досліджував стародавні фрески Кирилівської церкви, живопис Софійського й Михайлівського соборів; у Національному художньому музеї України – одеського авангарду „Товариство незалежних” (колекцію творів учасників цього товариства свого часу зібрав громадський діяч Я. Перемен); в Національному музеї українського народного декоративного мистецтва – творів в дереві та майоліці народного художника України, лауреата Державної (нині Національної) премії України імені Тараса Шевченка В. Свиди (1913–1989) з колекцій Національного музею українського народного декоративного мистецтва, Національного художнього музею України, Закарпатського обласного художнього музею ім. Й. Бокшая та приватних зібрань; у виставковому залі Центрального державного архіву-музею літератури та мистецтва України – олійний живопис і акварелі, малюнки, ескізи і ліногравюри, а також вірші, фотографії і особисте листування метра вітчизняного авангарду О. Богомазова; у Київському літературно-меморіальному музеї М. Рильського – „Учитися чистоти і простоти” до 185-річчя від дня народження російського письменника і мислителя Л. М. Толстого,

„Ви любите землю і людство як син...” до 100-річчя від дня народження українського поета П. Воронька; в Історико-меморіальному музеї М. Грушевського – „Не тут і не в ті часи” до 75-річчя мученицької смерті етнографа, краєзнавця, священика, єпископа УАПЦ Марка Грушевського (1865–1938); у музеї „Духовні скарби України” – новорічних прикрас „Christmas Emotions – 2014”.

З 23 по 27 листопада в Національному музеї народної архітектури та побуту України відбулася Всеукраїнська культурно-мистецька акція „Ми одна родина”. Мета проекту – піднесення авторитету національної культури та інтеграція української культури до загальноосвітнього культурного процесу.

21 листопада виповнилося 125 років київському будинку, в якому протягом 13 років мешкав російський письменник М. Булгаков. З нагоди цієї дати у літературно-меморіальному музеї, що в ньому розміщується, відкрилася виставка побутових предметів, якими користувалися мешканці цього будинку.

4 листопада у приміщенні Київського літературно-меморіального музею Т. Шевченка з нагоди 85-річчя закладу відбулася міжнародна науково-практична конференція. А 10 листопада „Молитвою за Україну” розпочалося свято, яке зібрало шанувальників творчості митця, відомих діячів літератури, культури, науки, музейних працівників. Звучали вірші поета у виконанні юних киян та мелодії на старовинній фісгармонії.

У Дніпропетровську відзначено 25-річчя з часу відкриття меморіального будинку-музею академіка Д. Яворницького (1855–1940) – відділу Дніпропетровського національного історичного музею ім. Д. І. Яворницького. З цієї нагоди 7 листопада у будинку-музеї розпочала свою роботу виставка „Курінь козацького батька”, яка представила понад 150 експонатів, що вистрілювали усі етапи існування будинку – від його створення 1905 року і до сьогодення.

У Бучацькому краєзнавчому музеї у Тернопільській області відбулося святкування 80-річчя від дня народження художника та педагога О. Ментуса, а також відкриття виставки картин „Ментус та його учні”, на якій окрім робіт художника було представлено твори багатьох його учнів, які експонувалися в Києві та обласних центрах України, а також низці зарубіжних країн.

13 листопада у Володимир-Волинському історичному музеї відбулося відкриття мистецької виставки творчих робіт художника, архітектора, педагога Г. Косміади „Музика кольору”.

З нагоди 125-річчя з дня народження українського політичного і військового діяча Н. Махна в Кіровоградському обласному художньому музеї розгорнули експозицію „Дума про Батька”. А у відділі музею – картинній галереї

П. Оссовського – відбулася презентація науково-популярних фільмів „Непрощенні. Нестор Махно”, „В пошуках істини. Три любові батьки Махна”, „Україна – забута історія – Махно. Золото або воля”, „Таємниці століття – Нестор Махно. Золотий міф”.

Виставку „Візьмемося за руки, друзі!”, приурочену до 15-річчя Севастопольського Фонду „Відродження” кримськотатарської культури ім. професора С. Ізідінова, було відкрито в Кримському етнографічному музеї у Сімферополі АР Крим. Експозиція містила документи та фотографії про діяльність фонду, вироби декоративно-прикладного мистецтва з елементами національної кримськотатарської вишивки, які виготовили 35 кращих майстринь півострова.

Бахчисарайський історико-культурний заповідник поповнився унікальною колекцією монет. Музею її подарував громадянин США, за походженням кримський татарин, нумізмат, археолог і меценат А. Деміраяк. У колекції 137 рідкісних і унікальних монет. Вік найстарішої сягає 2400 років і належить вона до часів правління перського царя Дарія. Крім цього, представлено монети періоду Кримського ханства, китайські монети династії Мін, які досі можна було побачити тільки в експозиції Британського музею, а також найменші в світі золоті монети.

Луганському обласному краєзнавчому музею правоохоронці передали унікальну знахідку, вилучену в чорного археолога – жителя Краснодонського району. Частиною знайденого ним скарбу виявилися елементи кінської зброї, виготовлені з дорогоцінних металів, що відносяться до печенігів і датуються X–XI століттям нашої ери.

Своєрідний дарунок Тернопільському обласному краєзнавчому музею надіслав поет, перекладач, редактор В. Барна: комплект із 42 портретів класиків української літератури, запрошення і афіші різноманітних літературно-мистецьких заходів з автографами відомих учасників, 138 томів сучасної творчості і напрацювання-переклади (авторські підписи), 14 дисків, у тому числі „360 р. Зборівської битви”, „Чорнобиль”, „Весілля”, дві частини проекту „Моя Україна. Барви”, „Борис Павлівський”, „Український бард Анатолій Горчинський” та ін.

Колекція Святого Письма у культурно-археологічному центрі „Пересопниця” поповнилася новою Біблією – з Африки. Подарував її музею католицький священник Ерік, котрий для цього подолав шлях із Південно-Африканської Республіки до Пересопниці на Рівненщині. Відтак зібрання Святого Письма у Пересопниці, що налічує понад півсотні екземплярів різними мовами, поповнилося ще й виданням бурською мовою.

У селі Піддубці Луцького району Волинської області закінчилася реставрація Покровського храму XVIII століття. Під час відновлювальних робіт

цокольні стіни захистили від вологи, фасад обробили антигрибковими засобами, ліквідували тріщини, зробили оздоблення та вкрили підлогу гранітною плиткою. Ця церква разом із Музеєм Стравінського в Устилузі та Художньою галереєю в Луцькому замку увійшла до трійки об'єктів, на які були виділені кошти з держбюджету.

Питання руйнування шедеврів старовинної архітектури Дніпропетровська забудовниками обговорювали на засіданні круглого столу „Збережемо старовинні будівлі Дніпропетровська”, в якому взяли участь архітектори, професійні історики й краєзнавці, а також журналісти.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА. 6 листопада у Комітеті Верховної Ради України з питань інформатизацій та інформаційних технологій відбулося обговорення можливостей використання модернізованих публічних бібліотек у впровадженні державних пріоритетів розвитку країни. У дискусії взяли участь представники Комітету Верховної Ради України з питань інформатизацій та інформаційних технологій, Міністерства культури України, програми „Бібліоміст”, Української бібліотечної асоціації та бібліотек, що впроваджують проекти соціально-економічної спрямованості, а також органів місцевої влади, громадськості та засобів масової інформації. У рамках дискусії відбулися презентації можливостей модернізованих бібліотек у забезпеченні рівного доступу до інформаційних і комунікаційних технологій, підвищення комп'ютерної грамотності населення та розвитку електронних послуг.

26–28 листопада у Києві за підтримки Міністерства культури України та Програми „Бібліоміст” було організовано щорічну Конференцію Української бібліотечної асоціації „Бібліотек@ в електронному середовищі”, в якій взяли участь понад 180 фахівців бібліотечно-інформаційної сфери з усієї України.

20 листопада у Національній історичній бібліотеці України у рамках II краєзнавчих читань пам'яті П. Тронька відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція „Бібліотечне краєзнавство у культурному просторі України”. Особливістю цьогорічної конференції було те, що вона розпочала цикл заходів бібліотеки з відзначення 200-річчя від дня народження Т. Шевченка. До розгляду на фаховому форумі було запропоновано такі теми: сучасні теоретичні та методичні проблеми бібліотечного краєзнавства; питання збереження та організації фондів національними мовами; створення краєзнавчих електронних ресурсів в бібліотеках; краєзнавча бібліографія як складова бібліотечного краєзнавства; дослідження історії вітчизняних бібліотек, музеїв, архівів; популяризація краєзнавчих ресурсів, продуктів і послуг бібліотеки: досвід, інновації; взаємодія бібліотек з архівними установами, музеями, місцевими краєзнавчими осередками у вивченні історії

рідного краю. Широко висвітлювалася тема „Т. Г. Шевченко і край”. Піднімалися питання кадрового забезпечення вітчизняної бібліотечної галузі.

У центральній книгозбірні Рівненської області відкрито центр вільного доступу до Інтернету. Заклад отримав 7 сучасних комп'ютерів із необхідним програмним забезпеченням, веб-камерами та іншим обладнанням. Відтепер відвідувачі мають змогу користуватися Інтернетом, спілкуватися в режимі „он-лайн”, здійснювати покупки через всевітню мережу; тут діють комп'ютерні курси для дітей та підлітків. Це стало можливим завдяки перемозі в конкурсі програми „Бібліоміст” – проекту Ради міжнародних наукових досліджень та обмінів, а також Агентства США з міжнародного розвитку. На реалізацію програми в Україні Фондація Б. та М. Гейтсів надала грант у розмірі 25 млн. доларів. Загалом в області у рамках цієї програми комп'ютерне обладнання отримали понад 100 книгозбірень.

Херсонській обласній бібліотеці для дітей рішенням депутатів обласної ради присвоєно ім'я Дніпрової Чайки (псевдонім Л. Василевської-Березіної) – української письменниці початку ХХ століття.

Бібліотеками проведено заходи: до 300-річчя від дня народження англійського письменника Л. Стерна; до 280-річчя від дня народження російського поета М. Хераскова; до 195-річчя від дня народження російського письменника, поета і перекладача І. Тургенева; до 175-річчя від дня народження українського письменника І. Нечуя-Левицького; до 155-річчя від дня народження шведської письменниці, лауреата Нобелівської премії з літератури С. Лагерльоф; до 150-річчя від дня народження видатної української письменниці та громадсько-культурної діячки О. Кобилянської; до 100-річчя від дня народження французького письменника і філософа, лауреата Нобелівської премії з літератури А. Камю.

АМАТОРСТВО. ПРОСВІТНИЦТВО. У Луганську до 4 листопада продовжував свою роботу VII Міжнародний фестиваль дитячих і молодіжних циркових колективів, шкіл і виконавців „Циркове майбутнє”, який розпочався у жовтні. Фестиваль зібрав 80 українських та 60 зарубіжних учасників з 13 країн світу, а також членів журі та представників продюсерських агентств, циркових шкіл. У програмі фестивалю відбулися: конкурсні виступи (Гран-прі міжнародне журі присудило номеру „Акробати на доріжці” сімферопольців В. Мишастого, Д. Залізняка, А. та Є. Лісняків, Д. Полякова та І. Щукіна), науково-практична конференція „Сучасне циркове мистецтво в європейському полікультурному просторі”, майстер-класи за жанрами, круглий стіл – спілкування організаторів фестивалю, членів журі, керівників колективів й учасників фестивалю.

У Харкові понад 600 танцюристів і співаків віком від 3 до 60 років з України та інших країн зібрав II Міжнародний фестиваль-конкурс „DanceSongFest–2013”. Учасники змагалися в номінаціях: народний вокал, класичний танець, народний танець, бальний танець і сучасна хореографія. Також уперше виступили джазові вокалісти. Переможці отримали змогу виступити на гала-концерті.

На початку листопада у Києві в рамках VII Всеукраїнського фестивалю-конкурсу колективів народного хорового співу імені Порфирія Демуцького виступили 15 народних хорових колективів з різних куточків України, серед яких звання лауреата I ступеня здобув народний аматорський колектив „Любисток” із с. Коболчин Сокирянського району Чернівецької області.

29 листопада хорові колективи з Києва, Чернігівської, Сумської, Луганської та Івано-Франківської областей взяли участь у Фестивалі хорового співу „Глинські зони”, що вже вдруге відбувся у м. Глухові Сумської області.

З 8 по 20 листопада у Чернівцях музичні колективи й окремих виконавців з Києва, Житомира, Тернополя, Чернівців, Вінниці та Донецька зібрав регіональний фестиваль класичної музики „Буковинський листопад – 2013”. На завершення фестивалю було вручено обласну літературно-мистецьку премію імені Сидора Воробкевича, яку цього року отримав завідувач кафедри музики Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича В. Лісовий.

У рамках Року дитячої творчості в Києві 15-18 листопада відбувся культурно-мистецький проект Всеукраїнські молодіжні дельфійські ігри „Енергія молодих”. Організатори заходу – Міністерство культури України та Всеукраїнська громадська організація „Український Дельфійський комітет”. Проект був покликаний сприяти творчому спілкуванню молоді та її гармонійному розвитку, стимулювати інноваційні підходи у виконавській майстерності, популяризувати творчий доробок молодих українських митців. Участь у Всеукраїнських молодіжних дельфійських іграх „Енергія молодих” взяли понад 180 учасників віком від 15 до 21 року з усіх регіонів України. Урочисте відкриття конкурсу відбулося у Національному академічному драматичному театрі ім. І. Франка. А виступи учасників проходили в Київській дитячій академії мистецтв за різними мистецькими жанрами: музична композиція, баян/акордеон, джазовий ансамбль, гітара, саксофон, джазовий вокал, українська сучасна хореографія, цирк на сцені, фотографія. Завершився фестиваль гала-концертом переможців у Національній музичній академії України ім. П. І. Чайковського.

9–11 листопада у Києві за підтримки Міністерства культури України проходив Всеукраїнський фестиваль дитячої творчості етносів України „Всі ми діти твої, Україно!”. Цього року форум відбувся у рамках Року дитячої творчості та був приурочений до 200-річчя від дня народження Т. Шевченка. На

сцені Київського палацу дітей та юнацтва виступило понад 200 дітей, які прибули з усіх куточків України й представляли різні етноси. Всі учасники фестивалю були нагороджені дипломами лауреатів від Міністерства культури України та Ради національних товариств України.

3 нагоди Всесвітнього дня дитини (20 листопада) у столиці відбулися конкурси дитячих малюнків, круглі столи під егідою ЮНІСЕФ, правовий тиждень в навчальних закладах міста. А кращі європейські фільми правової тематики вже 6-й рік поспіль запропонував дітям Міжнародний фестиваль кіно для дітей та юнацтва „Крила”.

До Міжнародного дня інвалідів (щорічно відзначається 3 грудня) у столичному Центрі української культури та мистецтва було розгорнуто виставку „Душі людської глибина”. На ній з 7 по 16 листопада було представлено зібрані фахівцями Київського міського центру соціальної, професійної та трудової реабілітації інвалідів живописні пейзажі, картини зі штучних квітів, петриківський розпис, авторська лялька.

У Луганську талановиту молодь з особливими фізичними потребами з 16 областей України зібрав VII Всеукраїнський інтегрований фестиваль творчості „Восток-Схід-West”, який організували Національна асамблея інвалідів України та Луганська обласна громадська молодіжна організація „Асоціація молодих інвалідів Східного Донбасу – Схід”. Понад 100 учасників фестивалю продемонстрували вміння у вокалі та хореографії, виконанні авторської пісні та мультиплікації, театральному та цирковому мистецтві. Перед початком концерту була організована виставка творів декоративно-прикладного мистецтва дітей із шкіл-інтернатів. На ній було представлено вишивку, декупаж, квілінг, роботи з гіпсу, паперу та тканини.

X Фестиваль дитячої та юнацької творчості дітей-сиріт та дітей із малозабезпечених сімей „Звичайне диво” організував Чернігівський обласний навчально-методичний центр культури і мистецтв. В обласному Палаці дітей та юнацтва зібралися юні художники, артисти, майстри декоративно-ужиткового мистецтва з різних куточків області. Гран-прі отримала Л. Драган із Чернігова, яка виступала у номінації „циркове мистецтво”. Фестиваль „Звичайне диво” відбувся за кошти місцевого бюджету, а також установ, організацій і благодійників, завдяки яким діти одержали призи та подарунки.

Близько 10-ти народів Криму представили свої традиції на Республіканському фестивалі „Суцвіття Криму”. 14 листопада на центральній площі Сімферополя вони розгорнули свої національні павільйони, де, зокрема, представили вироби декоративно-ужиткового мистецтва. У рамках фестивалю відбувся гала-концерт під час якого кращі національні колективи Криму продемонстрували свої вміння у співі, танці й театральному мистецтві. Фестиваль організували Республіканський комітет у справах міжнаціональних

відносин та депортованих громадян і Міністерство культури Автономної Республіки Крим.

У Луцьку організовано заходи із вшанування пам'яті громадського діяча, борця за православ'я, поета з Волині, Д. Братковського, страченого 311 років тому на Ринковій площі міста. Цього року Помісний собор УПЦ Київського патріархату канонізував Д. Братковського та приєднав його до лику святих землі Волинської. Його останки, що перебувають у Луцьку, в крипті Хресто-Воздвиженського храму, відтепер вважаються святими мощами. Так, у міському Палаці культури відбулася урочиста академія, а у Волинському краєзнавчому музеї – культурно-мистецька акція, в рамках якої, зокрема, було представлено ікону Святого мученика Данила Братковського.

У Волинській області відзначено 100-річчя від дня народження краєзнавця, фотолюбителя, кіноаматора І. Левчанівської. З цієї нагоди у Палаці культури Луцька пройшов вечір пам'яті „У моєму серці – Бог і Україна”, а у Волинському краєзнавчому музеї – вечір-портрет „Берегиня славного роду...” (з циклу „Відомі жінки Волині”). Глядачі переглянули слайд-фільм І. Левчанівської „Найстрашніший звір”, який був удостоєний Гран-прі на міському фестивалі аматорського та професійного кіно „Моє місто – моє життя”, та фільм – „Щоб було гарно на землі”.

У Сімферополі Автономної Республіки Крим завдяки ініціативі Художнього музею проходило бієнале, на якому було представлено близько 200 творів живопису та декоративно-ужиткового мистецтва художників-аматорів із Сімферополя, Севастополя, Алушти, Ялти, Євпаторії, Армянська та Красноперекопська.

Урочистою церемонією нагородження лауреатів у музеї західного і східного мистецтва в Одесі було відкрито виставку учасників 18-го обласного

конкурсу дитячого малюнка. Журі конкурсу на чолі із заслуженим художником України В. Цюпко розглянуло понад 500 робіт юних художників віком від 4 до 16 років. Гран-прі отримав К. Напалков з Одеси за малюнок „Свято”.

В Києві, у музеї „Духовні скарби України”, і в Донецьку, у художньо-виставковому центрі „АртДонбас” проходили виставки робіт переможців всеукраїнського конкурсу „Подарунки з українською душею”, організованого компанією Р. Ахметова „СКМ” з метою відкрити країні кращих представників сучасного декоративного мистецтва.

Матеріал підготувала

Ю. М. Наймушина,
редактор відділу НАУІ
Інформцентру з питань
культури і мистецтв

Комп’ютерне опрацювання та редагування **І. Г. Піленко**

Підписано до друку 19.12.2013. Обл.-вид. арк. 1,5. Б/т. Зам. 124. Безплатно

Ротапринт НПБ України, Київ–1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12